

**Către
Avocatul Poporului**

Subscrisa Coaliția pentru Apărarea Statului de Drept, asociație fără scop patrimonial, non-guvernamentală, cu sediul în București, str. Matei Voievod, nr. 27, sector 2, **cu sediul de corespondență ales în București, str. Dumbrava Nouă, nr. 5, bl. M28, sc. 2, ap.72,sector 5 – persoana desemnată cu primirea corespondenței: Elena Radu**, înregistrată în Registrul Special sub nr. 28/23.03.2021, e-mail: asociatiaCASD@gmail.com, tel: 0743120002, reprezentată legal de Elena Radu, în calitate de președinte,

Având în vedere atribuțiile Avocatului Poporului prevăzute de Legea nr. 35/1997, precum și dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României, potrivit cărora Avocatul Poporului poate să sesizeze Curtea Constituțională a României cu privire la neconstituționalitatea legilor, înainte de promulgarea acestora,

Prin prezenta vă sesizăm cu privire la neconstituționalitatea ”Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative”, inițiat de Guvern și înregistrat la Camera Deputaților sub nr. PL-x nr. 245/2023.

și

vă solicităm să sesizați Curtea Constituțională a României cu privire la neconstituționalitatea legii adoptate de către Parlamentul României (înregistrată la Camera Deputaților sub nr. PL-x 245/2023), pentru următoarele motive:

I. Situație de fapt

Prin **Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016**, Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate ridicată în mai multe dosare aflate pe rolul instanțelor de judecată și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală și a constatat că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în

măsura în care prin sintagma "îndeplinește în mod defectuos" din cuprinsul acestora se înțelege "îndeplinește prin încălcarea legii".

Prin **Decizia nr. 392 din 6 iunie 2017**, Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate ridicată într-un dosar aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția penală și a constatat că dispozițiile art. 248 din Codul penal din 1969 sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

Prin **Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017** Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate ridicată în mai multe dosare aflate pe rolul instanțelor de judecată și a constatat că dispozițiile art. 249 alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 298 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinirea prin încălcarea legii”.

Conform Expunerii de motive a *Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, la inițiativa Ministerului Justiției, invocând existența acestor decizii ale CCR și necesitatea punerii în acord a legislației cu aceste decizii, Guvernul României a inițiat proiectul de lege și l-a înregistrat la Senatul României la data de 29.12.2022 sub nr. B665/2012 și a solicitat dezbateră acestuia în procedură de urgență, solicitare care a fost admisă.

La Senatul României, proiectul de lege a fost înregistrat ulterior sub nr. L1/2023.

La 29.03.2023, *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări* a Senatului României a depus Raportul cu privire la acest proiect de lege.

Tot la data de 29.03.2023, Senatul României a aprobat acest proiect de lege cu amendamentele introduse de către *Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări*.

Proiectul a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023 sub nr. PL-x nr. 245/2023.

În ziua în care a fost înregistrat la Camera Deputaților, 03.04.2023, a fost aprobată și procedura de urgență pentru votarea acestuia, fiind înscris proiectul de lege și pe ordinea de zi a Plenului Camerei Deputaților.

A fost stabilit termen pentru depunere amendamentelor la data de 04.04.2023, termen pentru depunerea raportului de către *Comisia juridică, de disciplină și imunități* a fost stabilit la data de 05.04.2023.

În ședința din 05.04.2023, Plenul Parlamentului a votat proiectul de lege PL-x nr. 245/2023.

II. Critici de neconstituționalitate

II. 1. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

2.1. 1. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (5) raportat la art. 141 și art. 16 alin. (1) din Constituția României și art. 147 alin. (4) din Constituție, ca urmare a nesolicitării avizului Consiliului Economic și Social

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative este neconstituțională **în raport cu art. 141** din Constituție privind Consiliul Economic și Social, **coroborate cu art. 1 alin. (3) privind statul de drept și alin. (5) privind principiul securității juridice**, determinată de lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social.

Conform art. 141 din Constituția României, „Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.”.

Conform art. 2 Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social:

“(1) Consiliul Economic și Social este **consultat obligatoriu** asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative.

(2) Domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și Social sunt:

- a) politicile economice;
- b) politicile financiare și fiscale;
- c) relațiile de muncă, protecția socială, politicile salariale și egalitatea de șanse și de tratament;
- d) agricultură, dezvoltare rurală, protecția mediului și dezvoltare durabilă;
- e) protecția consumatorului și concurență loială;
- f) cooperatie, profesii liberale și activități independente;
- g) drepturi și libertăți cetățenești;**
- h) politicile în domeniul sănătății;
- i) politicile în domeniul educației, tineretului, cercetării, culturii și sportului.”

Se poate observa că, deși are un rol consultativ, Consiliul Economic și Social este un organ ale cărui atribuții sunt instituite printr-o normă constituțională, ce trebuie respectată în procesul de legiferare. Prin urmare, deși avizul este consultativ, acest aviz trebuie să existe în

procesul de legiferare, în domeniile prevăzute de legea organică a Consiliului Economic și Social. Lipsa avizului constituie un viciu de neconstituționalitate al actului normativ criticat, dat fiind faptul că rolul Consiliului Economic și Social este acela de a garanta, în cadrul unui proces democratic de legiferare, că legile nu instituie soluții arbitrare, mai ales atunci când au un impact major asupra drepturilor și libertăților fundamentale, mai ales a dreptului la libertate.

Potrivit jurisprudenței constante a CCR, art. 141 din Constituție se rezumă doar la consacrarea rolului Consiliului Economic și Social de organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului, iar pentru detalii privind domeniile de specialitate în care acesta este consultat, textul face trimitere la legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

Norma constituțională, exprimând sintetic rolul pur consultativ pentru Parlament și Guvern al Consiliului Economic și Social, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul consultativ al Consiliului Economic și Social și nici cu privire la mecanismele de consultare a acestui organ consultativ, acestea fiind tratate în legea de organizare și funcționare a acestuia, la care Legea fundamentală face trimitere.

Curtea a reținut că nesolicitarea obligatorie a avizului consultativ al Consiliului Economic și Social nu poate avea drept consecință neconstituționalitatea actului normativ respectiv, numai prin raportare la art. 141 din Constituție.

Însă, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și alin. (5) coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție, Curtea Constituțională a statuat că este obligatorie solicitarea avizului Consiliului Economic și Social, în cazul în care proiectul de lege vizează vreunul din domeniile de specialitate prevăzute de art. 2 alin. (2) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social.

În acest sens, învederăm cele statuate de CCR prin Decizia nr. 221/2 iunie 2020 potrivit căroră lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social este un motiv de neconstituționalitate extrinsecă a actului normativ:

„Astfel, Curtea a reținut că prin nesolicitarea avizului Consiliului Economic și Social, aviz de natură legală, a fost încălcat art. 1 alin. (5) raportat la art. 141 din Constituție (a se vedea Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 3 mai 2019, Decizia nr. 140 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 14 mai 2019, Decizia nr. 141 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 17 mai 2019, Decizia nr. 393 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 16 iulie 2019), fiind reținută, totodată, și încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție (Decizia nr. 139 din 13 martie 2019).

53. Curtea a mai reținut, prin Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, paragraful 85, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege, nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat *Rule of law checklist*, adoptat la cea de-a 106a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. IIA5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității (paragraful 32). (...)

59. De-a lungul timpului, în jurisprudența sa, Curtea a considerat că lipsa solicitării avizului actelor normative este o chestiune care ține de constituționalitatea extrinsecă a actului normativ vizat. Curtea a avut în vedere avizele solicitate următoarelor autorități publice: (...) (ii) Consiliul Economic și Social - instanța constituțională a considerat că lipsa solicitării avizului acestuia în privința actelor normative ce intră în domeniul său de incidență este o problemă de constituționalitate din perspectiva art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 141 din Constituție;(...).”

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, prin conținutul său normativ, conține norme care reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, făcând parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit h) din Constituția României (așa cum a reținut și Consiliul Legislativ prin avizul nr. 1469/27.12.2022) și, drept urmare, **afectează drepturi și libertăți cetățenești, respectiv dreptul la libertate individuală garantat de art. 23 din Constituția României (art. I, II și III din această lege), precum și dreptul la viața intimă, familială și privată garantat de art. 26 din Constituția României (art. IV din această lege).**

Se poate constata astfel că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative* conține norme care reglementează

domenii de specialitate ale Consiliului Economic și Social, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013.

Potrivit dispozițiilor art. 141 din Constituție și art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013, acestea prevăd obligația inițiatorilor de proiecte sau propuneri legislative de a solicita avizul Consiliului Economic și Social în cazul în care reglementările preconizate vizează domeniile de specialitate ale Consiliului.

În acest sens, se observă că legea criticată vizează unul dintre aceste domenii, respectiv drepturile și libertățile cetățenești, prevăzute de art. 2 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 248/2013. Prin urmare, era obligatoriu să fi fost solicitat avizul Consiliului Economic și Social, în sensul consultării acestuia, ca organ de specialitate consultativ al Parlamentului și al Guvernului, neavând relevanță dacă legiuitorul, în opera sa de legiferare, ar fi ținut sau nu seama de conținutul acestuia.

Totodată, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 prevede că *"în cazurile prevăzute de lege, în faza de elaborare a proiectelor de acte normative inițiatorul trebuie să solicite avizul autorităților interesate în aplicarea acestora, în funcție de obiectul reglementării"*.

Or, în ceea ce privește *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, un asemenea aviz nu a fost solicitat nici de către inițiator.

Acest aspect reiese din chiar Expunerea de motive a proiectului de lege, respectiv din lipsa vreunei mențiuni în Expunerea de motive la Secțiunea a 6-a, pct. 6.5 Informații privind avizarea, punct la care se menționează că proiectul de lege a fost avizat numai de către Consiliul Legislativ, nefăcându-se nicio mențiune cu privire la Consiliul Economic și Social.

În lipsa solicitării avizului cu prilejul elaborării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, reiese că au fost nesocotite prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție. Ignorarea principiului constituțional al obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare ar plasa Guvernul pe o poziție privilegiată, interzisă de principiul constituțional al egalității, consacrat de art. 16 alin. (2) din Legea fundamentală, potrivit căruia *"Nimeni nu este mai presus de lege."*

Curtea a mai subliniat, în jurisprudența sa, că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementate de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, inclusiv obținerea avizelor, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării.

Având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Economic și Social este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport cu prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție.

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, în integralitatea sa, este neconstituțională* pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.2. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție raportat la dispozițiile Legii nr. 24/2000 și art. 147 alin. (4) din Constituție

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative a fost inițiată, elaborată și adoptată cu încălcarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000, fiind astfel încălcat principiul legalității reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel:

- i) **nu s-au avut în vedere la definitivarea proiectului de lege observațiile și propunerile Consiliului Legislativ de la pct. 4, 5 și 7 din Avizul nr. 1469/27.12.2022 și nici nu a fost motivată neacceptarea acestora în cuprinsul Expunerii de motive sau într-o notă însoțitoare, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000.**

(pct. 4. " Menționăm că, prin avizul nr. 1408/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect similar (b772/24.11.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

pct. 5. "Pentru asigurarea unei reglementări complete, este de analizat dacă proiectul nu ar trebui să cuprindă și intervenții legislative asupra art. 137 alin. (3) din Codul penal, ținând cont de faptul că, prin Decizia nr. 708/2021, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 137 alin. (3) teza a doua din Codul penal, cu referire la sintagma „cifra de afaceri".

pct. 7. " In plus, ținând seama de cele reținute de Curtea Constituțională în par.75, 84 și 85 din Decizia nr. 405/2016, precum și în par. 55 și 56 din Decizia nr. 392/2017, apreciem că textul propus la art. I pct. 3 pentru art. 297 alin. (1) ar trebui să prevadă un prag valoric al pagubei și intensitatea vătămării dreptului sau interesului legitim rezultate din comiterea faptei. Observația este valabilă și pentru art. 298, astfel cum este propus

la art. I pct. 4.”)

- ii) **nu a fost examinată în activitatea de documentare pentru fundamentarea Proiectului de lege Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative practica Curții Constituționale în domeniu, proiectul încălcând chiar deciziile CCR nr. 405/2016, nr. 392/2017 și nr. 518/2017 cu care se pretind că au fost puse în acord textele din Codul Penal, fiind încălcate astfel dispozițiile art. 21 din Legea nr. 24/2000.**

În concluzie, pentru motivele prezentate anterior solicităm Curții Constituționale să constate că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, în integralitatea sa, este neconstituțională* pentru motivele de neconstituționalitate extrinsecă invocate.

2.1.3. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative a fost adoptată cu încălcarea principiului bicameralismului, respectiv cu încălcarea prevederilor art. 61 din Constituția României

Formele legii adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, **încalcă cele două criterii esențiale cumulative stabilite prin Decizia Curții Constituționale nr. 1/2012, respectiv:**

- a) existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului,
- b) existența unei configurații deosebite, semnificativ diferite, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.

Astfel, spre deosebire de forma adoptată de Camera Deputaților, forma legii adoptată de Senat prevede:

- introducerea unui prag valoric de 250.000 lei pentru infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu;
- răspunderea contravențională pentru faptele săvârșite de funcționarii publici, dar care nu cauzau o pagubă mai mare de valoarea prag de 250.000 lei.

2.1.4. Întreaga procedură de examinare și adoptare de către Camera deputaților a Proiectului de lege înregistrat la Camera Deputaților sub nr. 245/2023 este viciată, fiind încălcate flagrant atât garanțiile constituționale privind procedura de examinare și

adoptare a legilor, cât și obligațiile constituționale ce revin deputaților României, toate acestea fiind incompatibile cu statul de drept și democrația constituțională

Potrivit Constituției României, Parlamentul prin cele două camere ale sale este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării (**art 61 din Constituție**), suveranitatea națională exercitându-se de poporul român și prin intermediul Parlamentului compus din parlamentari aleși în mod liber (**art. 2 alin. 1 din Constituție**).

Potrivit **art. 69** din Constituția României, în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului, iar orice mandat imperativ este nul.

Cu toate acestea, deputații nu intră în exercițiul mandatului decât după depunerea **jurământului** stabilit **prin lege organică**, astfel cum prevede **art. 70 alin. (1)** din Constituția României.

Potrivit **art. 3** din **Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților**, jurământul pe care îl depun deputații este următorul:

"Jur credință patriei mele România;

Jur să respect Constituția și legile țării;

Jur să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României;

Jur să-mi îndeplinesc cu onoare și fidelitate mandatul încredințat de popor;

Așa să mă ajute Dumnezeu."

Totodată, potrivit **art. 11 alin. (1)** din **Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților** "***Deputații și senatorii, în calitate lor de reprezentanți aleși ai poporului român, își îndeplinesc îndatoririle și își exercită drepturile în conformitate cu Constituția, legile țării și regulamentele Camerei Deputaților și Senatului, pe toată durata mandatului pe care îl dețin.***"

Art. 235 alin. (1) și art. 236 din **Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților** prevăd:

"Art. 235 alin. (1) Deputații, reprezentanți ai poporului, își exercită drepturile și își îndeplinesc îndatoririle pe toată durata legislaturii pentru care au fost aleși. Deputații sunt obligați, prin comportamentul lor, să păstreze demnitatea Parlamentului, să respecte valorile și principiile definite în Constituție, în Statutul deputaților și al senatorilor, în Codul de conduită al deputaților și senatorilor, precum și în regulamentele interne."

"Articolul 236: Deputații intră în exercițiul mandatului, pe baza certificatului doveditor al alegerii, la data întrunirii legale a Camerei Deputaților, sub condiția validării și a depunerii jurământului de credință față de țară și popor."

Potrivit art. 1 alin. (3), (4) și (5) din Constituția României

"(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului în care își desfășoară activitatea senatorii și deputații se stabilește prin Regulament propriu, potrivit art. 64 din Constituția României.

Se poate observa astfel că în activitatea de adoptare a legilor deși, de principiu, Parlamentul se bucură de o competență exclusivă, această competență nu este absolută în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate a activității desfășurate de către Parlament și a legilor adoptate de acesta.

Întreaga activitate a Parlamentului României este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale.

Drept urmare, și întreaga activitate a deputaților este limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale, precum și de respectarea procedurii de examinare și adoptare a legilor prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, aspecte care reies atât din prevederile constituționale menționate anterior, cât și din prevederile Legii nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților.

A accepta ca deputații României să își exercite activitatea cu încălcarea dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților, a Legii nr. 96/2006 și a prevederilor Constituției ar însemna că în România deputații sunt deasupra legii și s-ar încălca art. 16 alin. (2) din Constituția României, precum și

dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție potrivit cărora în România Constituția, supremația ei și legile sunt obligatorii.

Într-o asemenea situație, statul de drept și democrația nu mai există în România.

Cu toate acestea, Camera Deputaților cu ocazia examinării și adoptării *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, a încălcat atât **dispozițiile constituționale privind obligativitatea generală a deciziilor Curții Constituționale (art. 147 alin 4 din Constituție)**, decizii prin care se sancționase tocmai textele de lege adoptate cu încălcarea Constituției de către Parlament, afectând astfel libertatea individuală a cetățenilor României, garantată de art. 23 și art. 1 alin. (3) din Constituția României cât și procedura de examinare și adoptare a unei legi prin care se pun în acord textele deja declarate neconstituționale cu dispozițiile Constituției prevăzută de Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.

Procedând astfel, Camera Deputaților și, implicit, deputații au avut un comportament anticonstituțional și antidemocratic.

Din prevederile coroborate ale art. 64 alin 1 și art. 76 alin 3 din Constituție rezultă că **o lege organică aflată într-o procedură de urgență nu poate fi adoptată decât în condițiile prevăzute expres și detaliat în Regulamentul Camerei Deputaților.**

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare [de exemplu Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, paragraful 51 sau Decizia nr. 261 din 5 mai 2022]. Cu alte cuvinte, suplețea, celeritatea, flexibilitatea, raționalizarea procedurii parlamentare se realizează cu respectarea exigențelor procedurale stabilite prin Constituție. **Marja largă de apreciere a organelor de lucru ale Parlamentului nu poate depăși însă cadrul constituțional existent.**

Cadrul regulamentar de examinare și adoptare a legilor aflate în procedura de urgență este prevăzut în art. 117-122, art. 107-114, art. 66 alin (4) și altele din Regulamentul Camerei

Deputaților (aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, modificat și completat).

Legea care face obiectul acestei obiecții de neconstituționalitate a fost examinată și adoptată într-o procedură ad-hoc, neprevăzută de regulament.

Astfel, Proiectul de lege a fost înregistrat la Camera deputaților la data de 03.04.2023.

Biroul Permanent al Camerei Deputaților a avut ședința pe data de 03.04.2023 ora 13.30.

PL-x nr. 245/2006 a fost trimis:

- pentru raport la *Comisia juridică, de disciplină și imunități*, termenul de depunere a raportului fiind stabilit la data de 05.04.2023;
- pentru aviz la Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale, Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului, Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați.

A fost stabilit termen pentru depunere amendamente: 04.04.2023.

Încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din acesta a prevederilor constituționale

Or, în Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților se prevede:

- **Articolul 63** "**Biroul permanent trimite, spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor, proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei și amendamentele formulate de către Guvern comisiei permanente sesizate în fond, în competența căreia intră materia reglementată prin proiectul sau propunerea respectivă. Acesta poate sesiza și alte comisii pentru a-și da avizul cu privire la lucrarea respectivă.**"
- **Articolul 61** " ... Denumirile și domeniile de activitate ale comisiilor permanente sunt următoarele:
13. Comisia juridică, de disciplină și imunități
– reglementări în domeniul dreptului civil, penal, contravențional, procedură civilă, penală, administrativă, organizarea judecătorească; alte reglementări cu caracter precumpănitor juridic; probleme de disciplină parlamentară, incompatibilități și imunități.
22. Comisia pentru constituționalitate
– **punerea de acord a prevederilor declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale.**"

Mai mult decât atât, chiar dispozițiile **art. 137 alin. (1)** din Regulament prevăd că în cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 146 lit. a) din Constituția României, Biroul Permanent **va sesiza Comisia pentru constituționalitate și comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege.** Chiar dacă Parlamentul României nu și-a respectat obligațiile de a pune în acord textele neconstituționale cu deciziile CCR în termen de 45 zile de la data publicării deciziilor CCR, asta nu abilitază Biroul Permanent al Camerei Deputaților să nege rolul Comisiei pentru constituționalitate în procedura de reexaminare a legii, conform prevederilor Regulamentului.

Având în vedere că proiectul de lege PL-x nr. 245/2023 a fost inițiat pentru punerea în acord a prevederilor Codului Penal cu Deciziile Curții Constituționale, se poate observa că **Biroul Permanent netrimțând acest proiect de lege pentru spre examinare și în vederea elaborării rapoartelor către Comisia pentru constituționalitate a Camerei Deputaților, a încălcat dispozițiile art. 63 coroborat cu art. 61 pct. 22 din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților.**

Procedând astfel, cu încălcarea Regulamentului, Biroul Permanent a încălcat dispozițiile art. 64 alin. (1) și (3) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, iar deputații care fac parte din Biroul Permanent au încălcat dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Astfel, Biroul Permanent și-a arogat astfel competențe de legiferare care constituțional sunt rezervate doar Camerei Deputaților.

Încălcarea de către Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și de către deputații care fac parte din aceasta a prevederilor constituționale

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților a avut ședință stabilită în data 03.04.2023, ora 17.00. În cadrul acestei ședințe, președintele Comisiei a supus la vot introducerea pe ordinea de zi a Proiectelor de lege PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023, invocând că se vor dezbate amendamentele introduse de Senatul României.

Cu toate că nu expirase termenul pentru depunerea amendamentelor prevăzut în fișa proiectului de lege, termen care a fost stabilit pentru data de 04.04.2023, parte din deputații care fac parte din comisia juridică au votat introducerea pe ordinea de zi a comisiei din data de 03.04.2023 a celor două proiecte, PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023.

Mai mult, decât atât, cu toate că nu făceau obiectul ordinii de zi anunțate, la ședință au participat unii reprezentanți ai societății civile care aveau o anumită poziție față de proiectul de lege, ceea ce înseamnă că aceștia au fost anunțați anterior, fără a se face public acest aspect și fără a putea solicita și participa la ședința comisiei juridice din data de 03.04.2023 și alți reprezentanți ai societății civile care aveau altă poziție cu privire la conținutul normelor din proiectele de lege PL-x nr. 245/2006 și PL-x nr. 246/2023.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023 s-au ridicat mai multe probleme de procedură care au fost respinse, cu majoritatea membrilor prezenți, discutându-se parte din amendamentele introduse de Senat.

În cadrul ședinței din data de 03.04.2023, președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților de la el putere a anunțat reducerea termenelor de depunere a amendamentelor de către deputați, respectiv că acestea pot fi depuse până la data de 04.04.2023, ora 13.00, în condițiile în care conform fișei proiectului de lege, termenul pentru depunerea amendamentelor fusese stabilit pentru data de 04.04.2023, fără limită de oră. Totodată, în cadrul ședinței din data de 03.04.2023 a fost stabilită de către președintele Comisiei o nouă ședință a Comisiei pentru data de 04.04.2023, ora 15.00, menționând că în privința Proiectului PL-x nr. 245/2023 *"în afară de prag mai sunt numite lucruri care suscită semne de întrebare"*.

În cadrul ședinței Comisiei din data de 04.04.2023, ora 15.00, după 1 oră și 54 minute de dezbateri pe proiectul de lege PL-x nr. 246/2023, președinta Comisiei juridice a suspendat ședința comisiei, invocând că a intervenit o problemă urgentă.

La reluarea ședinței comisiei din data de 04.04.2023, după circa 15 min, a anunțat că *"în urma unor discuții finalizate în acest moment în cadrul coaliției, se vor retrage toate amendamentele depuse atât la Senat, cât și cele pe care le-am discutat până acum în comisia juridică și vom merge pe forma venită de la Guvern, forma inițială."* *"În acest moment, toate amendamentele care au fost depuse atât la Senat, cât și în Camera deputaților vor fi retrase. Cele de la Cameră vor fi retrase, cele de la Senat vor fi eliminat prin vot și le vom vota în grup, eliminarea tuturor amendamentelor depuse de Coaliție în cadrul ședinței din Senat. ... Amendamentele din Senat, toate vor avea amendament de eliminare, tot ce s-a votat în Senat."*

Cu toate că s-au invocat mai multe aspecte procedurale de către membrii comisiei, invocându-se că nu se pot elimina amendamentele invocate de Senat în PL-x nr. 246/2023, fără depunerea de amendamente în acest sens, Președinta comisiei, în ședința din data de 04.04.2023, a anunțat că *"în acest moment, toate amendamentele care au fost puse în discuție de către Coaliție și votate în acest moment sunt retrase, nu mai există niciun amendament din partea"*

Coaliției și se merge pe forma venită de la Guvern. În acest moment avem forma venită de la Guvern și amendamentele propuse de grupul USR și ... amendamente propuse de neafiliați. ... Le voi supune la vot în calup, atâta timp cât voi supune la vot forma Guvernului, automat toate amendamentele propuse vor fi trecute în tabel la amendamente respinse.”

S-a supus la vot eliminarea din PL-x nr. 246/2023 a tuturor amendamentelor adoptate în Senat, contrar opoziției unor membri ai comisiei că nu au fost depuse la Camera Deputaților amendamente în acest sens și că nu este admisibil să se ignore toate amendamentele Senatului și se merge pe forma Guvernului. **Comisia juridică, cu majoritate a eliminat toate amendamentele adoptate de Senat. S-a supus la vot forma venită de la Guvern cu care a fost sesizat Senatul în ceea ce privește PL-x nr. 246/2023, cu majoritate fiind adoptată forma venită de la Guvern, președintele menționând că toate amendamentele votate sunt retrase de către coaliție.**

La PL-x nr. 245/2023, președintele Comisiei juridice a anunțat că **”în acest moment Coaliția de Guvernare își retrage toate amendamentele depuse astăzi în Comisia juridică și vom vota prima dată eliminarea tuturor amendamentelor votate la Senat, inclusiv acel prag stabilit”** și a propus un raport de aprobare a formei venite de la Guvern. Președintele Comisiei a anunțat că formele venite de la Guvern pentru ambele proiecte PL-x nr. 245/2023 și PL-x nr. 246/2023 sunt votate cu majoritate, amendamentele depuse de restul grupurilor deputaților și de deputații neafiliați fiind respinse automat, fără a fi discutate.

Față de modul în care s-au desfășurat ședințele comisiei juridice din data de 03.04.2023 și din data de 03.04.2024 pentru examinarea PL-x nr. 245/2023 se pot constata următoarele:

a) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional al deputaților de a propune amendamente la proiectul de lege în termenul stabilit.

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **articolul 66 alin. (4) ”Deputații care nu fac parte din comisia sesizată în fond, precum și Guvernul vor putea depune amendamente într-un termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului de la anunțarea în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative”;**

- **articolul 118 alin. (1)** potrivit căruia în procedura de urgență "*Deputații, grupurile parlamentare sau Guvernul pot prezenta amendamente în scris, motivate, care se trimit comisiei sesizate în fond, în termenele stabilite la art. 66 alin. (4) de la aprobarea procedurii de urgență*".
- **art. 99 alin. (5)** "*Data depunerii amendamentului este data înregistrării sale la comisie sau la Biroul permanent, după caz, unde se va ține o evidență specială a tuturor amendamentelor primite. La cerere, se va elibera autorului o dovadă că amendamentul a fost primit.*"

Astfel, cu toate că potrivit proiectului de lege data depunerii amendamentelor era 04.04.2023, fără a fi indicată o oră limită, Președinta Comisiei juridice și-a arogat competențe de legiferare care nu îi revin, anunțând în ședința Comisiei un termen limită de depunere a amendamentelor, până la ora 13.00 a zilei de 04.04.2023.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 66 alin. (4), art. 118 alin. (1) și art 99 alin. (5) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

b) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, președintele Comisiei juridice a îngădit dreptul constituțional deputaților neafiliați de a își susține amendamentele în cadrul ședinței comisiei din data de 04.04.2023

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 57 alin. (1)** "*La ședințele comisiilor vor fi invitați să participe deputații și senatorii care au făcut propuneri, care stau la baza lucrărilor acestora, cum ar fi autori de propuneri legislative, de amendamente etc., precum și, la cererea președintelui comisiei, specialiști ai Consiliului Legislativ*"

Cu toate că în Raportul Comisiei juridice aferent PL-x nr. 245/2023 la amendamente respinse se află în anexa cu amendamente respinse mai multe amendamente depuse de către deputații neafiliați, aceștia nu au fost invitați să participe la ședința Comisiei pentru a își susține amendamentele.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 57 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție,

precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

c) Contrar dispozițiilor Regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Deputaților, Comisia juridică nu a examinat amendamentele depuse la proiectul de lege, nu examinat avizul negativ al *Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale* și nici modul în care s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ

Potrivit, Regulamentului de Organizare și funcționare al Camerei deputaților:

- **Articolul 62:** "*Comisiile permanente ale Camerei Deputaților examinează proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților, avizele și amendamentele, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, după caz*";
- **Articolul 68 alin. (1)** "*În raportul comisiilor sesizate în fond se va face referire la toate avizele celorlalte comisii care au examinat proiectul sau propunerea respectivă, la modul cum s-au soluționat propunerile cuprinse în avizul Consiliului Legislativ, la punctul de vedere al Guvernului, dacă există implicații financiare asupra bugetului de stat sau asupra bugetului asigurărilor sociale de stat, alte avize, dacă este cazul*".

Or, așa cum am arătat mai sus, în cadrul ședinței din data de 04.04.2023, cu încălcarea procedurilor prevăzute de Regulamentul Camerei Deputaților, Comisia juridică a aprobat eliminarea în bloc a amendamentelor depuse și votate la Senat de către Coaliția de Guvernare, fără să fie depuse amendamente în acest sens și a votat forma inițiată de Guvernul României, fără a examina amendamentele depuse de deputați, încălcând astfel prevederile art. 62 din Regulament.

Mai mult, cu toate că fusese emis aviz negativ al *Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale* în cadrul ședinței din data de 04.04.2023, ora 11.00, acest aviz nu a fost examinat de către *Comisia juridică* și nici nu a făcut vreo referire în raport cu privire la acest aviz, încălcând astfel dispozițiile art. 68 alin. (1) din Regulament.

În plus, așa cum am arătat anterior, în Avizul Consiliului Legislativ se regăesc propuneri nr. 1469/27.12.2022, la pct. 4 , 5 și 7 sunt indicate următoarele propuneri și observații:

- pct. 4. " *Menționăm că, prin avizul nr. 1408/16.12.2022, Consiliul Legislativ a avizat favorabil, cu observații și propuneri, o propunere legislativă cu obiect*

similar (b772/24.11.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/5561/29.11.2022."

- *pct. 5. "Pentru asigurarea unei reglementări complete, este de analizat dacă proiectul nu ar trebui să cuprindă și intervenții legislative asupra art. 137 alin. (3) din Codul penal, ținând cont de faptul că, prin Decizia nr. 708/2021, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 137 alin. (3) teza a doua din Codul penal, cu referire la sintagma „cifra de afaceri".*
- **pct. 7. " In plus, ținând seama de cele reținute de Curtea Constituțională în par.75, 84 și 85 din Decizia nr. 405/2016, precum și în par. 55 și 56 din Decizia nr. 392/2017, apreciem că textul propus la art. 1 pct. 3 pentru art. 297 alin. (1) ar trebui să prevadă un prag valoric al pagubei și intensitatea vătămării dreptului sau interesului legitim rezultate din comiterea faptei.**

Observația este valabilă și pentru art. 298, astfel cum este propus la art. 1 pct. 4."

Cu toate acestea, în Raportul Comisiei juridice nu se face nicio referire la modul în care au fost soluționate aceste propuneri din avizul Consiliului Legislativ și nici dacă erau necesare alte avize față de obiectul de reglementare al Proiectului de Lege nr. PL-x nr. 245/2023 (lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social, așa cum am arătat mai sus), încălcându-se astfel prevederile art. 68 alin. (1) din Regulament.

Procedând în acest fel au fost încălcate dispozițiile art. 62 și art. 68 alin. (1) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Încălcarea de către plenul Camerei Deputaților și de către deputații care au votat PL-x nr. 235/2023 a prevederilor constituționale

Cu toate că la dezbaterile generale s-a pus în discuție și încălcarea procedurii de examinare de către Comisia juridică a Proiectului de lege PL-x nr. 245/2023, a fost ignorată de către plen, ignorând totodată și procedura de legiferare prevăzută de Regulament.

Totodată, s-a invocat că forma Raportului Comisiei transmisă deputaților nu este semnat și nu este postat pe site Raportul Comisiei semnat, raport care urmează a fi modificat deoarece există inadecvențe. Cu toate acestea, nu s-a prezentat deputaților forma Raportului comisiei semnată.

Cu toate că la dezbaterile generale și câteva amendamente respinse care au fost prezentate la dezbaterile pe articole s-a invocat că textele din proiectul de lege inițiat de Guvern nu respectă cele statuate de către Curtea Constituțională în deciziile adoptate, iar potrivit art. 121 coroborat cu art. 109 din Regulament: ***„Când dezbaterea amendamentelor relevă consecințe importante asupra proiectului de lege sau a propunerii legislative, președintele Camerei Deputaților poate trimite textele în discuție comisiei sesizate în fond, cu stabilirea termenului de prezentare a punctului de vedere. În acest caz autorii amendamentelor au dreptul să fie ascultați în cadrul comisiei. Același drept îl au și reprezentanții Guvernului”,*** au fost ignorate toate aceste consecințe importante relevate de către deputați, Camera deputaților votând în final forma proiectului de lege astfel cum a fost inițiată de către Guvern și care încălca numeroase prevederi constituționale, inclusiv cele statuate de CCR cu privire la aceste texte care s-au pretins a fi puse în acord cu deciziile Curții Constituționale.

În ceea ce privește procedura de votare a amendamentelor, potrivit art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament: ***” Camera se va pronunța prin vot distinct asupra fiecărui amendament, în afară de cazul în care adoptarea unuia exclude acceptarea celorlalte.”***

Cu toate acestea, în ședința plenului Camerei Deputaților din data de 05.04.2023 nu a fost supus la vot fiecare amendament, supunându-se la vot ”calupuri” de amendamente, atât de admitere, cât și de respingere, iar față de forma Raportului și anexelor Comisiei juridice comunicată deputaților și postată pe site-ul Camerei deputaților (care nu are numerotate în ordine cronologică toate amendamentele admise și respinse în anexele la Raport, nici nu se înțelege care amendamente au fost supuse votului plenului).

Se poate observa astfel că au fost încălcate prevederile art. 121 raportat la art. 110 alin. (3) din Regulament și implicit prevederile art. 64 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și dispozițiile art. art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006 privind statutul senatorilor și deputaților rap la art. 235 alin. (1) din Regulament, precum și prevederile art. 1 alin. (5) și art. 16 alin. (2) din Constituția României.

Față de cele menționate anterior privitoare la încălcarea de către Biroul Permanent al Camerei Deputaților, Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, de plenul Camerei Deputaților și implicit de deputații care fac parte din acestea a prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Deputaților în procedura de examinare și adoptare a legii, se poate observa că aceștia au

făcut o analiză formală a proiectului de lege, ignorând atât prevederile Constituției, precum și cele statuate de Curtea Constituțională și și-au însușit prin votul majoritar al deputaților forma proiectului de lege propusă de Guvernul României.

Examinarea formală a proiectului de lege reiese și din faptul că acest proiect de lege:

- a fost înregistrat la Camera Deputaților la data de 03.04.2023;
- termenul de formulare a amendamentelor a fost 04.04.2023;
- ședința Comisiei juridice pentru întocmirea raportului a avut loc la data de 04.04.2023, începând cu ora 15.00, nepermitându-li-se practic deputaților să poată face o analiză efectivă a proiectului de lege și să formuleze amendamente;
- proiectul a fost pus pe ordinea de zi a plenului Camerei deputaților din 05.04.2023, ședință în care se aflau 122 puncte pe ordinea de zi a plenului.

Se poate observa astfel că în mai puțin de 72 ore a fost supus examinării acest proiect de lege (fără să de facă o examinare efectivă a acestuia și eliminându-se și amendamentele introduse de senatul României) și votului Plenului acest proiect de lege, în condițiile în care trebuia analizat de către deputați acest proiect de lege comparativ cu cele trei decizii ale Curții Constituționale, pe lângă celelalte 121 de proiecte aflate pe ordinea de zi din 05.04.2023.

În aceste condiții se poate constata că analiza acestui proiect de lege prin care se reglementează răspunderea penală - cea mai gravă răspundere prevăzută de legislația română - de către Camera Deputaților a fost formală, neanalizându-se efectiv nici conținutul acestui proiect sub aspectul respectării normelor constituționale și nici în privința impactului, dacă el devine lege.

O asemenea procedură de legiferare, mai ales în domeniul dreptului penal, prin care s-au reglementat infracțiuni și pedepse este de neconceput într-un stat de drept, democratic și social.

Drept urmare, având în vedere procedura de legiferare formală (examinare și votare) de către Camera Deputaților, Proiectul de lege PL-x 245/2023 a fost adoptat de către Camera Deputaților cu încălcarea:

- art. 1 alin. (3) din Constituția României care prevede că România este stat de drept, democratic și social;
- art. 1 alin 4 din Constituția României, fiind încălcat principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, ca urmare a faptului

- că în calitate de cameră decizională și-a însușit proiectul de lege propus de Guvern, să fără facă propria analiză concretă și efectivă a acestuia, proiectul fiind astfel adoptat formal de către Parlament, dar fiind în fapt actul Guvernului României - putere executivă, nu legislativă;
- art. 1 alin. (5) din Constituția României, potrivit căruia în România respectarea Constituției României și a supremației sale este obligatorie. Or, Camera Deputaților - în calitate de cameră decizională și deputații - nu au respectat nici Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Deputaților și nici Constituția României, efectuând o analiză formală a proiectului de lege și adoptând astfel o lege care încalcă Constituția României și ignoră cele statuate deja de către Curtea Constituțională în privința infracțiunilor de abuz în serviciu și neglijență în serviciu;
 - art. 2 alin. (1), art. 61 și art. 69 alin. (1) din Constituția României potrivit cărora suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, Parlamentul fiind organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar în exercitarea mandatului deputații sunt în serviciul poporului. Cum deputații nu și-au îndeplinit atribuțiile de analizare efectivă a proiectului de lege, suveranitatea națională a poporului român a devenit formală, deoarece parlamentarii pe care i-au ales pentru a exercita suveranitatea în numele lui și să adopte legi cărora să li se supună adoptă orice proiect de lege care conține norme contrare Legii fundamentale;
 - art. 73 alin. 1 și alin 3 lit. h) din Constituția României, deoarece Parlamentul trebuie să adopte legi organice care reglementează infracțiunile și pedepsele, legi care să respecte Constituția României și supremația ei, conform art. 1 alin 5 din Constituție, nu să voteze orice proiecte de lege care încalcă cu desăvârșire Constituția României;
 - art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, deoarece au ignorat cu desăvârșire cele statuate de Curtea Constituțională a României în privința neconstituționalității textelor prin care au fost definite infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu, adoptând, din nou, texte care conțin aceleași vicii de neconstituționalitate.

Chiar dacă art. 72 alin. (1) din Constituția României prevede că deputații nu pot fi trași la *răspundere juridică* pentru voturile exprimate în exercitarea mandatului, aceasta nu înseamnă că încălcarea normelor constituționale de către deputați în procedura de legiferare trebuie să rămână nesancționată.

Așa cum a statuat și CCR prin considerentele Deciziei nr. 405/2016, parag 66, deși Parlamentul și Camera Deputaților au o competență exclusivă în adoptarea legilor, această competență nu este absolută, ea fiind limitată de principiile, valorile și exigențele constituționale și, mai mult, activitatea Parlamentului și a Camerei Deputaților nu este exclusă controlului de constituționalitate.

Drept urmare, comportamentul deputaților în procedura de legiferare a Proiectului de lege PL-x nr. 245/2023, care au încălcat normele constituționale cu ocazia examinării și adoptării acestui proiect de lege, trebuie sancționată de către Curtea Constituțională cu neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, astfel încât să fie restabilit caracterul Statului Român de stat de drept și democratic și social, precum și restabilirea democrației constituționale în România.

În cazul în care Curtea Constituțională a României nu sancționează comportamentul neconstituțional al deputaților și al Camerei Deputaților în examinarea și adoptarea acestei Legi, înseamnă că în România deputații sunt deasupra legii și deasupra Constituției, acestea nemaifiind obligatorii pentru deputați, iar suveranitatea poporului român este "confiscată" de câțiva cetățeni care au calitatea de deputați ai "Coaliției de Guvernare" și care pot să adopte orice norme cu putere de lege, contrar prevederilor Legii Fundamentale – Constituția României, și după o procedură de legiferare de ei stabilită, precum și cu încălcarea principiului pluralismului politic (garantat de art. 8 din Constituția României) și esențial într-o democrație constituțională.

II.2. Motive de neconstituționalitate intrinsecă a *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, respectiv neconstituționalitatea art. I pct. 3, art. I pct. 4 și art. V

În raport cu conținut, prevederile *Legii Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, respectiv **art. I pct. 3, art. I pct. 4 și art. V considerăm că se impune constatarea de către Curtea Constituțională a încălcării prevederilor art. 1 alin (3), (4) și (5), art. 73 alin. (1) și art. 115, art. 11, art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 20 din Constituția României.**

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative, sub pretextul exclusiv al punerii în acord cu deciziile Curții Constituționale, redefiniște infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu, prevăzute de actualul Cod Penal și Vechiul Cod Penal astfel:

- **art. I pct. 3. "La articolul 297, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:**

Art. 297. Abuzul în serviciu

„(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unri dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ, cauzând astfel o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.”

În prezent, forma în vigoare a acestui articol din Codul penal este următoarea:

Art. 297. Abuzul în serviciu

”Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.”

- **art. I pct. 4. "Articolul 298 se modifică și va avea următorul cuprins:**

Art. 298. Neglijența în serviciu

*"Fapta funcționarului public care, din culpă, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau **de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege** ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă."*

În prezent, forma în vigoare a acestui articol din Codul penal este următoarea:

Articolul 298. Neglijența în serviciu

"Încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă."

- **Art. V. " (1) În situațiile în care Legea nr.15/1968 privind Codul penal al României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare, este aplicabilă ca lege penală mai favorabilă, prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul art.246 și art.248 se înțelege „îndeplinește un act prin încălcarea unei legi, a unei ordonanțe a Guvernului, a unei ordonanțe de urgență a Guvernului **sau a unui alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege.****
- (2) În situațiile în care Legea nr. 15/1968, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este aplicabilă ca lege penală mai favorabilă, prin sintagma „îndeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul art.249 se înțelege „îndeplinirea unui act prin încălcarea unei legi, a unei ordonanțe a Guvernului, a unei ordonanțe de urgență a Guvernului sau **a unui alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege**".

Potrivit Expunerii de motive a proiectului de lege (pct. 2.3. Schimbări preconizate), acest proiect de lege a fost inițiat de Guvernul României "**exclusiv pentru punerea în acord a dispozițiilor din actele normative menționate** (Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal) **cu prevederile Constituției, așa cum acestea din urmă au fost interpretate prin decizii ale Curții Constituționale de admitere a unor excepții de neconstituționalitate referitoare la aceste acte normative.**"

Cu toate că în privința infracțiunii de abuz în serviciu se indică în Expunerea de motive a proiectului de lege două Decizii de admitere ale CCR (nr. 405/2016 și nr. 392/2017) referitoare

la neconstituționalitatea acestei infracțiuni, precum și o Decizie de admitere a CCR (nr. 518/2017) privitoare la infracțiunea de neglijență în serviciu în cadrul căreia s-au analizat și alte sintagme decât cele din deciziile nr. 405/2016 și nr. 309/2017, dar care intră atât în conținutul constitutiv al infracțiunii de abuz în serviciu, cât și al infracțiunii de neglijență în serviciu (diferența între cele două infracțiuni constând în forma de vinovăție prevăzută de lege), Proiectul de lege **nu respectă cele statuate de CCR** prin deciziile nr. 405/2016, nr. 309/2016 și nr. 518/2017, **astfel încât definiția acestor infracțiuni să respecte rigorile constituționale**. Cu toate acestea, Parlamentul României a votat acest proiect de lege, devenind *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*.

Astfel, *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative* încalcă toate cele statuate de CCR prin considerentele celor trei decizii ale Curții Constituționale (nr. 405/2016, 392/2017, 518/2017) pentru ca textele din legea penală prin care sunt reglementate infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu să fie constituționale, respectiv:

- a) **conceptul de "lege" în sensul Constituției României**, care potrivit deciziilor CCR este reprezentat de numai de **lege – ca act formal adoptat de Parlament**, în temeiul art. 73 alin. (1) din Constituție și de actul material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv **ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului**.

Cu toate că în Expunerea de motive în primul paragraf referitor la Decizia nr. 406/2015 se arată că prin această decizie Curtea *"a precizat că neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară - legi și ordonanțe ale Guvernului"*, în proiectul de lege, pe lângă legea adoptată de Parlament, ordonanța de urgență a Guvernului și ordonanța simplă a Guvernului, **a fost introdusă și sintagma " alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege"** semnificația acesteia, conform intenției legiuitorului exprimată în Expunerea de motive a proiectului de lege (la secțiunea a 2-a, pct I Codul penal, pct. 3), **cuprinzând și "actele cu putere de lege din ordinea juridică unională (act normativ unional cu aplicabilitate directă și efecte general obligatorii-regulamente CE), în temeiul dispozițiilor art. 148 Constituție"**.

Se, poate observa astfel că, această sintagmă **depășește cele statuate de către CCR** prin cele trei decizii, în condițiile în care acest proiect de lege a fost inițiat **exclusiv** pentru punerea în acord a textelor Codului Penal cu deciziile Curții Constituționale.

- b) necesitatea introducerii în textele legii penale a unui prag valoric al pagubei, deoarece în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul legalității incriminării și de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul "ultima ratio";**
- c) necesitatea prevederii în textele legii penale a unei anumite intensități a vătămării drepturilor și intereselor legitime.**

Având în vedere faptul că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative nu respectă cele statuate de către CCR prin deciziile nr. 406/2015, nr. 392/2017 și nr. 518/2017, următoarele art din această lege art. I pct. 3 (care reglementează infracțiunea de abuz în serviciu), art. I pct. 4 (care reglementează infracțiunea de neglijență în serviciu), cât și art. V (care reglementează interpretarea art. 246, art. 248 și art. 249 din Legea nr. 15/1968 privind Codul Penal al României, în cazul în care aceasta este aplicabilă ca lege penală mai favorabilă):*

- a) încalcă prevederile art. 147 alin. (4) din Constituția României** potrivit cărora deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii (inclusiv pentru Parlamentul României), precum și **prevederile art. 147 alin. (1) din Constituția României**, potrivit cărora Parlamentul este obligat să pună în acord prevederile neconstituționale din legile constatate a fi neconstituționale cu dispozițiile Constituției României. Chiar dacă sancțiunea nerespectării acestei obligații a Parlamentului este sancționată de dispozițiile art. 145 alin (1) din Constituție cu încetarea efectelor juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă Parlamentul nu pune în acord prevederile neconstituționale cu Constituția României, aceasta nu înseamnă că după 45 zile, Parlamentul ar putea să adopte o lege care conține texte identice sau similare, deoarece ar încălca dispozițiile art. 145 alin. (4) din Constituție și, mai mult, legea nou adoptată ar fi neconstituțională pentru aceleași considerente deja statuate de CCR;
- b) încalcă prevederile art. 1 alin. (4) și (5) din Constituția României, precum și art. 73 alin. (1) coroborat cu art. 115 din Constituția României, astfel cum deja a stabilit CCR prin Deciziile nr. 406/2015, nr. 392/2017 și nr. 518/2017;**

- c) încalcă prevederile art. 11 din Constituția României, deoarece Parlamentul României își arogă competențe pe care Constituția și Tratatul Uniunii Europene nu i le conferă;
- d) sintagma "de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege" din celor trei articole încalcă claritatea și previzibilitatea normei de incriminare și, drept urmare, încalcă art. 1 alin. (3) și (5) din Constituția României, art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 20 din Constituția României.

Impactul adoptării acestor norme neconstituționale în materie penală se răsfrânge asupra majorității cetățenilor români, deoarece potrivit dispozițiilor art. 308 alin. (1) Cod penal, sfera subiecților activi în cazul infracțiunii de abuz în serviciu excedează sferei persoanelor care au calitatea de funcționari publici în sensul legii penale.

Astfel, subiect activ al acestor infracțiuni (abuz în serviciu și neglijență în serviciu) poate fi și orice persoană fizică, ce exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) din Codul penal ori în cadrul oricărei persoane juridice (inclusiv de drept privat).

Analizând textul celor două infracțiuni astfel cum au fost ele redefinite prin *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative* comparativ cu cele statuate de către Curtea Constituțională a României prin *considerentele deciziilor* (general obligatorii și în privința dispozitivului și al considerentelor) nr. 406/2015, nr. 392/2017 și nr. 518/2017 prin care a admis excepțiile de neconstituționalitate ridicate în privința textelor celor două infracțiuni prevăzute atât de Vechiul Cod Penal (din 1969) cât și de Noul Cod Penal (Legea nr. 286/2009) și a constatat că acestea sunt constituționale în măsura în care prin sintagma "**îndeplinește în mod defectuos**" din cuprinsul acestora se înțelege "**îndeplinește prin încălcarea legii**", reies următoarele:

1. Prin introducerea în textele de lege a sintagmei "sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege", Parlamentul a adăugat în mod nepermis la conceptul de "lege" (în sensul Constituției României), și actele cu putere de lege din ordinea juridică unională (act normativ unional cu aplicabilitate directă și efecte general obligatorii-regulamente CE), contrar celor statuate de CCR prin cele trei decizii, invocate

ca temei exclusiv pentru elaborarea și adoptarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative.

CCR prin considerentele deciziilor pronunțate a statuat că pentru ca cele două norme penale să fie constituționale, prin sintagma "îndeplinirea defectuoasă" se înțelege "îndeplinirea prin încălcarea legii", stabilind **conceptul de "lege"** ca fiind: **legea - ca act formal adoptat de Parlament, precum și Ordonanțele Guvernului și Ordonanțele de Urgență ale Guvernului - ca acte material, cu putere de lege, emise de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție.** (Decizia nr. 405/2006, parag 61-63).

Cu toate acestea, **în mod nepermis**, prin legea adoptată de către Parlament, acesta a adăugat la conceptul de "lege" și "**alte acte normative care, la data adoptării, aveau putere de lege**", în condițiile în care din punct de vedere constituțional **nu există alte astfel de acte normative.**

Astfel, **intenția legiuitorului în acest sens** reiese din Expunerea de motive a proiectului de lege în care la secțiunea a 2-a, pct I Codul penal, pct. 3 - Decizia 405/2016 s-a menționat:

*"Cu privire la consecințele reconfigurării noului cadru al infracțiunilor de abuz în serviciu, respectiv de neglijență în serviciu, dacă până la momentul publicării celor două decizii în materie ale Curții Constituționale, dispozițiile art. 297 și art. 298 Cod penal aveau o formulare generică („îndeplinirea în mod defectuos a îndatoririlor de serviciu") în care se puteau include orice fel de acte (normative sau nu, **naționale sau unionale**) care cuprindeau atribuții de serviciu, individualizarea impusă de Curtea Constituțională se va face prin raportare doar la categoria **actelor normative de nivel primar.***

*Pe cale de consecință, pentru reținerea infracțiunii de abuz în serviciu sau neglijență în serviciu, va fi necesară încălcarea atribuțiilor prevăzute într-un **act normativ de nivel primar lato sensu**, după cum urmează: **legi, ordonanțe, ordonanțe de urgență sau alte acte normative interne adoptate anterior actualei Constituții, care la data intrării în vigoare constituiau izvoare de drept penal** (legi, decrete ale fostului Consiliu de Stat, Decrete-legi etc.), respectiv **acte cu putere de lege din ordinea juridică unională (act normativ unional cu aplicabilitate directă și efecte general obligatorii -regulamente CE)**, în temeiul dispozițiilor art. 148 Constituție."*

Se poate observa astfel că prin raportare la considerentele celor trei decizii ale Curții Constituționale indicate, cât și la întreaga jurisprudență a CCR în privința conceptului de "lege" în sens constituțional, s-a adăugat în mod nepermis la conceptul de "lege" incluzându-se și actele unionale (acte normative unionale cu aplicabilitate directă

și efecte general obligatorii – regulamentele Comisiei Europene), care se regăsesc în textul infracțiunilor prin introducerea sintagmei "un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege" (sintagmă care, de altfel, este neclară, imprecisă și imprevizibilă).

Or, această adăugare nepermisă de către Constituția României este în contradicție chiar cu **Tratatul pentru Funcționarea Uniunii Europene**. În acest sens, la pct. 73 din Decizia nr. 405/2016, chiar Curtea Constituțională a României a analizat **Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor către o politică a Uniunii Europene în materie penală: asigurarea punerii în aplicare eficiente a politicilor Uniunii Europene prin intermediul dreptului penal, COM/2011/0573**¹

Din conținutul acestei Comunicări se poate observa că UE poate adopta, în temeiul articolului 83 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), directive care să prevadă norme minime privind dreptul penal al UE pentru diferite infracțiuni.

Totodată, în această Comunicare se arată că: "în primul rând, pot fi adoptate măsuri în temeiul articolului 83 alineatul (1) din TFUE cu privire la o listă de zece infracțiuni enumerate explicit (așa-numitele „euroinfracțiuni”), care se referă la terorism, la traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, la traficul ilicit de droguri, la traficul ilicit de arme, la spălarea banilor, la corupție, la contrafacerea mijloacelor de plată, la criminalitatea informatică și la criminalitatea organizată. Aceste infracțiuni merită, prin definiție, să fie abordate la nivelul UE, ca urmare a gravității lor deosebite și a dimensiunii transfrontaliere, astfel cum se prevede în tratat. Majoritatea domeniilor infracționalității fac deja obiectul unor acte legislative adoptate înainte de Tratatul de la Lisabona, care au fost actualizate sau sunt în curs de actualizare. „Euroinfracțiuni” suplimentare pot fi definite doar de către Consiliu, hotărând în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

În al doilea rând, articolul 83 alineatul (2) din TFUE permite Parlamentului European și Consiliului să stabilească, pe baza unei propuneri a Comisiei: „norme minime referitoare la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în cazul în care apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în materie penală se dovedește indispensabilă pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a unei politici a Uniunii într-un domeniu care a făcut obiectul unor măsuri de armonizare”. Această clauză nu enumeră infracțiuni specifice, dar prevede că îndeplinirea unor criterii de natură juridică este o condiție prealabilă pentru adoptarea de măsuri de drept penal la nivelul UE. Prin urmare, instituirea unei politici UE în

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0573>

materie penală se justifică în special în lumina articolului 83 alineatul (2) din TFUE, iar prezenta comunicare intenționează să prevadă orientări specifice cu privire la același articol. În primul rând, tocmai în acest domeniu instituțiile UE trebuie să ia decizii de politică dacă să recurgă sau nu la măsuri de drept penal (în locul altor măsuri, precum sancțiunile administrative) ca instrument de asigurare a punerii în aplicare și trebuie să stabilească ce politici UE necesită utilizarea dreptului penal ca instrument suplimentar de asigurare a punerii în aplicare.”

Drept urmare, **Parlamentul României nu poate introduce în legislația internă o infracțiune care să vizeze încălcarea normelor din actele europene (unionale cum sunt menționate în expunerea de motive), deoarece:**

- pe de o parte, ar încălca deciziile Curții Constituționale,
- pe de altă parte, și-ar aroga competențe pe care Constituția României și TFUE nu i le atribuie (fiind de competența Parlamentului European).

Parlamentul României poate numai să transpună, prin lege, în legislația națională, Directivele adoptate de UE care prevăd norme minime privind dreptul penal al UE pentru diferite infracțiuni.

Nu există o directivă a UE care să impună transpunerea în legislația națională a unei infracțiuni de serviciu dacă nu sunt respectate prevederile unui Regulament UE/CE.

Drept urmare, introducerea unei infracțiuni de abuz în serviciu pentru încălcarea normelor prevăzute în Regulamentele UE/CE ar însemna o dublare de reglementare, deoarece acestea ar dubla normele transpuse deja în legislația națională ca urmare a directivelor adoptate de UE privind dreptul penal al UE pentru diferite infracțiuni.

În acest sens, arătăm că în legislația națională au fost transpuse astfel de norme adoptate de UE în materia dreptului penal al UE, cum ar fi, de ex, norme în privința infracțiunii de evaziune fiscală, adaptarea legislației penale naționale cu privire la cele 10 "euroinfracțiuni", introducerea în legea 78/2000 a infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, etc.

Drept urmare **sintagma "sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege" din textele art. I pct. 3, art. I pct. 4 și art. V este neconstituțională, deoarece încalcă prevederile art. 147 alin. (4) și art. 11 din Constituția României, precum și prevederile art. 1 alin. (4) și (5) din Constituția României, precum și art. 73 alin. (1) coroborat cu art. 115 din Constituția României, cum deja a statuat Curtea Constituțională a României prin cele trei decizii cu care se pretinde că s-au pun în acord textele din Codul Penal.**

Totodată, sintagma "de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege" din textul articolelor criticate încalcă claritatea și previzibilitatea normei de incriminare și drept urmare art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 20 din Constituția României, precum și art. 1 alin. (3) și (5) din Constituția României.

Aceasta deoarece, potrivit deciziilor Curții Constituționale nr. 405/2016, nr. 392/2017 și 518/2017 singurele acte cu putere de lege în România sunt legea ca act formal al Parlamentului, și ordonanța simplă și Ordonanța de Urgență adoptate de către Guvern.

Introducerea în textele criticate a sintagmei "de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege" determină neclaritatea și neprevizibilitatea legii, deoarece:

- pe de o parte, conform jurisprudenței constante a CCR nu există alte acte cu putere de lege;
- pe de altă parte, cu atât mai mult cu cât voința legiuitorului așa cum reiese din **Expunerea de motive a proiectului de lege** (secțiunea a 2-a, pct I Codul penal, pct. 3) a fost aceea ca în conținutul acestei sintagme să fie incluse și actele cu putere de lege din ordinea juridică unională (act normativ unional cu aplicabilitate directă și efecte general obligatorii -regulamente CE).

Se poate constata că această sintagmă este neclară și neprevizibilă deoarece va permite interpretări diferite. Astfel, cu toate că în expunerea de motive se indică Regulamentele CE (adică Regulamentele Comisiei Europene), având în vedere Tipurile de norme UE:

- Regulamentele CE sunt acte din legislația secundară a Uniunii Europene;
- în sintagma "acte cu putere de lege din ordinea juridică unională (act normativ unional cu aplicabilitate directă și efecte general obligatorii)" pot fi și alte tipuri de acte din legislația primară sau secundară a Uniunii Europene. Astfel, Capitolului 2 - *Actele juridice ale uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții* din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, prevede la art. 288 că **toate instituțiile Uniunii Europene adoptă Regulamente și decizii**. Regulamentul are aplicabilitate generală, este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru. Decizia este obligatorie în toate elementele sale, iar în cazul în care se indică destinatarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Drept urmare, prin raportare la intenția legiuitorului astfel cum reiese din Expunerea de motive, unele instanțe pot să considere că toate Deciziile și Regulamentele emise de către orice instituție a Uniunii Europene intră în conținutul sintagmei "de un alt

act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege”, iar altele numai cele adoptate de Parlamentul European.

În plus, chiar dispozițiile art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României prevăd:

*”(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte **reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.***

*(4) **Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2) ”,***

se poate observa astfel că se prevede în Constituție o obligație a Parlamentului, Președintelui României, Guvernului și autorității judecătorești să respecte prioritatea reglementărilor comunitare cu caracter obligatoriu față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare, Constituția neimpunând în sarcina cetățeanului o astfel de obligație.

Mai mult, așa cum a statuat și CCR în cele trei decizii, aceste ”acte cu putere de lege din ordinea juridică unională” nu fac parte din conceptul de ”lege” conform Constituției, iar Parlamentul României nu are competențe conform Tratatelor UE să stabilească o răspundere penală pentru încălcarea oricărei norme din ”acte cu putere de lege din ordinea juridică unională”, introducerea sintagmei în textele incriminatorii permite o sferă de cuprindere foarte largă, ceea ce încalcă inclusiv principiul ”ultima ratio”.

Lipsa de claritate și previzibilitate a normei de incriminare, ca urmare a introducerii sintagmei ” alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege”, încalcă astfel și cele statuate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin Hotărârea din 25 iunie 2009, pronunțată în Cauza Liivik împotriva Estoniei, precum și cele statuate de către Curtea Constituțională a României, prin Decizia CCR nr. 405/2016 parag 45-46 potrivit căroră:

” 45. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Rezultă astfel că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către

instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora [Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29; Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza Coeme și alții împotriva Belgiei, paragraful 145; Hotărârea din 7 februarie 2002, pronunțată în Cauza E.K. împotriva Turciei, paragraful 51; Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza Achour împotriva Franței, paragrafele 41 și 42; Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României, paragrafele 33 și 34; Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza Kafkaris împotriva Ciprului, paragraful 140; Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei, paragrafele 107 și 108; Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza Scoppola împotriva Italiei (nr. 2), paragrafele 93, 94 și 99; Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza Del Rio Prada împotriva Spaniei, paragrafele 78, 79 și 91]. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatariilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Este, în special, cazul profesioniștilor, care sunt obligați să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea profesiei lor, motiv pentru care se așteaptă din partea lor să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 35; Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoni și Militaru-Pidhorni împotriva României, paragraful 35; Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei, paragraful 109).

46. Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea de la Strasbourg a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai

Înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre. Prin urmare, art. 7 paragraful 1 din Convenție nu poate fi interpretat ca interzicând clarificarea graduală a regulilor răspunderii penale pe calea interpretării judiciare de la un caz la altul, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și să fie în mod rezonabil previzibil (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza S.W. împotriva Regatului Unit, paragraful 36). Curtea reține că cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu principiul clarității și previzibilității legii au fost înglobate de instanța de contencios constituțional în propria jurisprudență (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 717 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 216 din 23 martie 2016)."

2. textul normelor criticate în forma adoptată de Parlament ignoră cele statuate de CCR privitoare la cauzarea unei pagube ori a unei vătămări a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice din conținutul constitutiv ale infracțiunilor de abuz în serviciu și neglijență în serviciu:

Din considerentele Deciziilor CCR nr. 405/2016, la parag 75-80 și nr. 518/2017, parag 45-47, reiese că pentru ca textele care reglementează infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu să fie constituționale, este necesar:

2.1. să se prevadă în textele legii penale un prag valoric al pagubei, deoarece în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul legalității incriminării și de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul "ultima ratio".

Astfel, potrivit considerentelor deciziei CCR nr. 406/2015:

a) parag. 65-67: CCR a făcut o analiză laborioasă a **principiului legalității incriminării** în materie penală, principiu care impune ca numai legiuitorul primar să poată stabili conduita pe care destinatarul legii este obligat să o respecte, în caz contrar aceștia supunându-se sancțiunii penale. Totodată, a statuat că Parlamentul este liber să decidă cu privire la politica penală a statului, însă **competența exclusivă a Parlamentului în reglementarea măsurilor ce țin de politica penală a statului, nu este absolută în sensul excluderii exercitării controlului de constituționalitate asupra măsurilor adoptate.** Astfel, Curtea a constatat că **incriminarea/dezincriminarea unor fapte ori reconfigurarea elementelor constitutive ale unei infracțiuni țin de marja de apreciere a legiuitorului, marjă care nu este absolută,**

ea **fiind limitată de principiile, valorile și exigentele constituționale**. În acest sens, Curtea a statuat că legiuitorul trebuie să dozeze folosirea mijloacelor penale în funcție de valoarea socială ocrotită, Curtea putând cenzura opțiunea legiuitorului numai dacă aceasta contravine principiilor și exigențelor constituționale.

Potrivit art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, respectarea Constituției este obligatorie, de unde rezultă că Parlamentul nu își poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale, decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție.

În exercitarea competenței sale constituționale de a legifera în cadrul politicii penale, legiuitorul are dreptul, dar și obligația de a apăra anumite valori sociale, unele dintre acestea identificându-se cu valorile protejate de Constituție (dreptul la viață și la integritate fizică și psihică - art. 22; dreptul la ocrotirea sănătății - art. 34, dreptul de vot - art. 36 etc.), prin incriminarea faptelor care aduc atingere acestora.

b) parag 68-73: CCR a făcut o analiză laborioasă a **principiului "ultimo ratio"**, statuând că:

În exercitarea competenței de legiferare în materie penală, **legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul "ultima ratio"**.

"Ultima ratio" are semnificația comună de procedeu sau metodă ultimă sau finală folosită pentru a atinge scopul urmărit.

În materie penală, acest principiu nu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală trebuie privită ca ultimă măsură aplicată din perspectivă cronologică, ci **trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ, etc. fiind improprii în realizarea acestui deziderat.**

În sens larg, **scopul urmărit de legiuitor prin legislația penală** este acela de a apăra ordinea de drept, iar, în sens restrâns, este acela de a apăra valori sociale, identificate de legiuitor în partea specială a Codului penal, acest scop fiind, în principiu, legitim. Totodată, **măsurile adoptate de legiuitor pentru atingerea scopului urmărit trebuie să fie adecvate, necesare și să respecte un just echilibru între interesul public și cel individual**. CCR a statuat că din perspectiva principiului "ultima ratio" în materie penală, **nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci**

această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală.

Totodată, CCR a analizat jurisprudența curților constituționale din Lituania, Portugalia, Ungaria, precum și considerentele **Comisiei de la Veneția** din *Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, adoptat la cea de-a 94-a ședință plenară (8-9 martie 2013)*, potrivit căreia:

- **prevederile penale naționale** cu privire la "abuzul în serviciu", "abuz de putere" și expresii similare **trebuie interpretate în sens restrâns** și aplicate la un nivel înalt, astfel încât **să poată fi invocate numai în cazuri în care fapta este de natură gravă**, cum ar fi, spre exemplu, **infracțiuni grave împotriva proceselor democratice naționale, încălcarea drepturilor fundamentale, subminarea imparțialității administrației publice;**

- **trebuie impuse criterii suplimentare** cum ar fi, spre exemplu, **cerința existenței intenției sau neglijenței grave**. Pentru cazurile de "abuz în serviciu" sau "abuz de putere" care implică interese economice, poate fi considerată adecvată **cerința unei intenții de câștig personal**, fie pentru persoana în cauză sau, de exemplu, pentru un partid politic. [...] În măsura în care prevederile penale de "abuz în serviciu" și "abuz de putere" sunt invocate împotriva miniștrilor pentru acțiuni care sunt în principal de natură politică, atunci acest fapt trebuie făcut ca ultimă soluție (*ultima ratio*). Mai mult, **nivelul sancțiunilor trebuie să fie proporțional cu infracțiunea comisă și să nu fie influențat de considerente și dezacorduri politice;**

- **responsabilitatea de a nu folosi eronat prevederile privind "abuzul în serviciu" împotriva foștilor sau actualilor miniștri pentru motive politice ține atât de sistemul politic, cât și de procurorul general și instanțele de judecată, indiferent dacă ministrul este acuzat conform unor reguli speciale de acuzare sau unor proceduri penale ordinare.**

CCR a analizat și cele adoptate de **Adunarea Parlamentară a Consiliului European** (reținând cele expuse în Raportul Comisiei de la Veneția), în data de 28 iunie 2013, la cea de-a 27-a întâlnire, **prin Rezoluția nr. 1950(2013)**, precum și **Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor către o politică a Uniunii Europene în materie penală: asigurarea punerii în aplicare eficace a politicilor Uniunii Europene prin intermediul dreptului penal**, COM/2011/0573 potrivit căreia la pct. 2.2.1 - "*Necesitate și proporționalitate - dreptul penal ca măsură de ultimă instanță (ultima ratio)* - se precizează că "*anchetele și sancțiunile penale pot avea un impact semnificativ asupra drepturilor cetățenilor și au un efect stigmatizant. Prin urmare, dreptul penal trebuie să rămână întotdeauna o măsură la care se recurge în ultimă instanță. Prin*

urmare, legiuitorul trebuie să analizeze dacă alte măsuri decât cele de drept penal, de exemplu regimuri de sancțiuni de natură administrativă sau civilă, nu ar putea asigura în mod suficient aplicarea politicii și dacă dreptul penal ar putea aborda problemele mai eficece."

c) la parag 75-80: CCR a analizat infracțiunea de abuz în serviciu, precum și alte sancțiuni prevăzute de legislația românească, constatând că:

- infracțiunea de abuz în serviciu este o infracțiune de rezultat, urmarea imediată a săvârșirii acestei fapte fiind cauzarea unei pagube ori a unei vătămări a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice;

- **legiuitorul nu a reglementat un prag valoric al pagubei și nici o anumită intensitate a vătămării**, ceea ce determină instanța de contencios constituțional să concluzioneze că, indiferent de valoarea pagubei sau intensitatea vătămării rezultate din comiterea faptei, aceasta din urmă, dacă sunt îndeplinite și celelalte elemente constitutive, poate fi o infracțiune de abuz în serviciu. Astfel, **orice acțiune sau inacțiune a persoanei care se circumscrie calităților cerute subiectului activ, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, poate intra în sfera normei de incriminare (penală);**

- **legiuitorul a identificat și reglementat la nivel legislativ extrapenal pârghiile necesare înlăturării consecințelor unor fapte care, deși, potrivit reglementării actuale se pot circumscrie săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu, nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale.** În acest sens, a indicat exemplificativ: **abaterea disciplinară** conform Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, **acțiunea în contencios administrativ** pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată, conform Legii nr. 554/2004, **răspunderea civilă delictuală**, conform Codului civil.

În urma **analizei comparative a infracțiunii de abuz în serviciu cu dispozițiile din alte legi ce instituie alte forme ale răspunderii decât cea penală**, CCR a reținut că, deși nu sunt identice, acestea se aseamănă într-o măsură care determină posibilitatea ca **în cazul săvârșirii unei fapte să poată fi incidentă atât răspunderea penală, cât și alte forme de răspundere extrapenală**, cum este cea **disciplinară, administrativă sau civilă**. Aceasta este posibil, având în vedere că, **legiuitorul nu a precizat necesitatea existenței unei anumite valori a pagubei sau a unei anumite intensități a vătămării rezultate din comiterea faptei (penale).**

Drept urmare, se poate observa că forma textelor criticate, neconținând un prag valoric pentru infracțiunile de abuz în serviciu și neglijență în serviciu, încalcă principiul

legalității incriminării și principiul "ultima ratio", textul fiind neconstituțional, raportat la cele deja statuate de CCR.

2.2. să se prevadă în textele legii penale o anumită intensitate a vătămării drepturilor și intereselor legitime.

În considerentele Deciziei nr. 518/2017, parag. 45-47, CCR a prezentat pe scurt cele statuate prin Decizia nr. 405/2016, parag 80 și 85, arătând că:

- infracțiunea de neglijență în serviciu (la fel ca și infracțiunea de abuz în serviciu) sunt infracțiuni de rezultat, astfel încât consumarea lor este legată de uneia dintre urmările prevăzute la art. 297 și 298 Cod penal, și cauzarea unei *pagube sau vătămarea drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice*;

- referitor la expresia „vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice”, CCR a constatat că sintagma „**interes legitim**” nu este definită în Codul penal. Însă, CCR a reținut că, **în doctrină**, s-a arătat că prin expresia „vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice” se înțelege **lezarea sau prejudicierea morală, fizică sau materială, adusă intereselor legale ale unor asemenea persoane. Vătămarea drepturilor ori a intereselor legale ale unei persoane presupune știrbirea efectivă a drepturilor și intereselor legitime**, în orice fel: neacordarea acestora, împiedicarea valorificării lor etc., de către funcționarul care are atribuții de serviciu în ceea ce privește realizarea drepturilor și intereselor respective.

- CCR a reținut că, potrivit *Dicționarului explicativ al limbii române*, „**interes**” reprezintă *acțiunea pentru satisfacerea anumitor nevoi, acțiunea de a acoperi unele trebuințe, folos, profit*.

Interesul este legal dacă acesta este ocrotit sau garantat printr-o dispoziție normativă, iar *paguba cauzată persoanei fizice sau juridice trebuie să fie certă, efectivă, bine determinată*, întrucât și în raport cu acest criteriu se apreciază dacă fapta prezintă, sau nu, un anumit grad de pericol social.

- Din aceste motive CCR a apreciat că „**vătămarea drepturilor sau intereselor legitime**” presupune *afectarea, lezarea unei persoane fizice sau juridice în dorința/preocuparea acesteia de a-și satisface un drept/interes ocrotit de lege*, iar „**vătămarea intereselor legale ale unei persoane**” presupune *orice încălcare, orice atingere, fie ea fizică, morală sau materială, adusă intereselor protejate de Constituție și de legile în vigoare, potrivit Declarației Universale a Drepturilor Omului*. Așadar, **gama intereselor** (dorința de a satisface anumite nevoi, de preocuparea de a obține un avantaj etc.) la care face referire textul

legal **este foarte largă**, incluzând toate posibilitățile de manifestare ale persoanei potrivit cu interesele generale ale societății pe care legea i le recunoaște și garantează.

CCR a reținut că **este necesar ca fapta să prezinte o anumită gravitate. În caz contrar, neexistând gradul de pericol social al unei infracțiuni, fapta atrage, după caz, numai răspunderea administrativă sau disciplinară.**

Drept urmare, se poate observa că forma textelor criticate, neconținând nicio intensitate a vătămării produse drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice prin săvârșirea faptei și nefiind indicate consecințele faptelor care atrăgeau gravitatea vătămării, încalcă cele statuate de către CCR prin cele trei decizii.

Față de cele arătate, vă informăm că *Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative* a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor constituționale prezentate mai sus și, în consecință, vă solicităm ca, în exercitarea atribuțiilor ce vă revin potrivit art 146 lit. a) din Constituția României, să sesizați Curtea Constituțională a României cu neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal, precum și a altor acte normative*, în ansamblul său, precum și neconstituționalitatea art. I pct 3, art. I pct 4 și art V din această Lege.

Menționăm că această petiție este susținută și peste 3.100 cetățeni, semnăturile acestora putând fi vizualizate accesând link -ul: https://www.petitieonline.com/petitie_avocatul_poporului_neconstitutionalitate_abuz_si_neglijenta_in_serviciu

Cu stimă,

Coaliția pentru Apărarea Statului de Drept

Prin președinte Elena Radu